

NATUURBIJBEL Natuurhistorisch Genootschap presenteert resultaat van jaren onderzoek in 'Herpetofauna van Limburg'

Limburg paradijs voor pad en adder

Sinds afgelopen weekend is het er eindelijk: het lijvige naslagwerk 'Herpetofauna van Limburg'. Het resultaat van jaren intensief onderzoek en vele uren veldwerk.

door **Frank Heinen**

Kikkers, padden, slangen, hagedissen. Het zijn niet de troeteldieren die ieders hart verwarmen.

Toch is Limburg van oudsher een vruchtbare voedingsbodem voor herpetologisch onderzoek. „Het overgrote deel van alle informatie die in Nederland vergaard is over inheemse amfibieën en reptielen komt uit Limburg”, zegt herpetoloog Henk Strijbosch.

De Herpetologische Studiegroep van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, die drie decennia geleden opgericht werd, heeft altijd een voortrekkersrol gespeeld bij het onderzoek naar de koudbloedige fauna van deze provincie. In 1992 zag een eerste atlas van de Limburgse amfibieën en reptielen het levenslicht, maar het spreekt voor zich dat die anno 2009 sterk gedateerd is.

„We vonden dat de tijd rijp was voor een nieuw overzichtswerk dat volledig toegespitst moest zijn op de actuele stand van zaken. Maar het was een zware bevalling. Het heeft ons jaren gekost om alle gegevens te bundelen, de teksten te schrijven en het fotomateriaal bij elkaar te krijgen”, zegt redacteur Harry van Buggenum.

Het resultaat mag er wezen. In 439 pagina's komt de nieuwsgierige natuurliefhebber alles te weten over de koudbloedige dieren die in Limburg rondkruipen en -springen. Of het nu gaat om veel geziene gasten als de bruine kikker of zeldzamere snuiters als de boomkikker of de vinpootsalamander, ze komen allemaal aan bod. De hoofdmoot van het boek wordt gevormd door de soortbeschrijvingen: het uiterlijk, de verspreiding, de levenscyclus en het geprefereerde woongebied van de diverse Limburgse amfibieën en reptielen. De teksten zijn gelardeerd met fraaie foto's,

Een greep uit de rijke Limburgse herpetofauna (van links boven met de klok mee): muurhagedis, adder, vinpootsalamander en vroe-meesterpad.

handige kaartjes, tabellen en grafieken.

Limburg is de enige provincie waar alle 23 in Nederland inheemse amfibieën en reptielen voorkomen. Vier soorten (geelbuikvuurpad, vroe-meesterpad, vuursalamander en muurhagedis) komen van nature zelfs uitsluitend in deze provincie voor. En dan gaat het ook nog om kleine, regiogebonden kolonies. Zo komt de muurhagedis alleen voor in Maastricht. Omdat dieren lak hebben aan landsgrenzen, gaat de atlas ook in op de verspreiding van de soorten in de aangrenzende delen van

Duitsland en België. Die internationale benadering brengt soms opvallende ontwikkelingen aan het licht. Zo is de adderpopulatie in het Meinweggebied niet alleen uniek voor Limburg, maar voor bijna de gehele Euregio.

Dankzij de verscheidenheid aan landschapstypen is Limburg in veel opzichten een paradijs voor tal van reptielen en amfibieën. Maar er liggen ook bedreigingen op de loer. Isolatie bijvoorbeeld. Het verspreidingsgebied van soorten als de boomkikker, vroe-meesterpad, vuursalamander, muurhagedis of geelbuikvuurpad is zó beperkt dat

de dieren op ecologische eilandjes terecht dreigen te komen. Ook intensieve recreatie kan nadelig uitpakken. De adder, die een voorkeur heeft voor vochtige heidegebieden en specifieke eisen stelt aan zijn leefomgeving, is erg gevoelig voor verstoring en lijdt bovendien onder de uitdroging en verzuring van zijn woongebied. Ook exoten - zoals de op plaatsen wijdverbreide roodwangschildpad - kunnen inheemse soorten verdringen. Alleen door het landschapsbeheer toe te snijden op de specifieke eisen van de dieren kunnen kwetsbare soorten adequaat beschermd worden.

Herpetofauna van Limburg is een doorwrocht standaardwerk dat eigenlijk in de boekenkast van elke Limburgse natuurliefhebber hoort te staan. Ideaal leesvoer voor de donkere najaarsdagen, inspirerend genoeg om in de nabije toekomst zelf het veld in te trekken.

Herpetofauna van Limburg; verspreiding en ecologie van amfibieën en reptielen in de periode 1980-2008. Auteurs: H.J.M. van Buggenum, R.P.G. Geeraets en A.J.W. Lenders. Uitgever: Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht. ISBN 978-90-74508-14-8. Prijs 36 euro (29 euro voor leden NHG).